

La cartografia social transforma el territori

La Fàbrica del Sol
Pg. Salvat Papasseit, 1
08003 Barcelona
932564430
lafabricadelsol@bcn.cat

Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) han fet proliferar els projectes ciutadans d'identificació del territori per fomentar la innovació social i organitzativa de la població.

L'any 1854, es va produir el brot de còlera més agressiu d'Anglaterra. En menys d'una setmana, 700 persones van morir al barri de Soho, dins una àrea de mig quilòmetre de diàmetre anomenada Golden Square. Molt a prop del centre de l'epidèmia, hi havia la consulta del metge John Snow. Ajudat pel capellà Henry Whitehead, Snow va comprar un mapa del barri i va decidir començar a anotar sobre el plànol el lloc on s'anaven produint les morts. Amb el suport dels registres de l'hospital de Middlesex –on es traslladaven la majoria de víctimes–, van anar visitant els edificis de l'àrea afectada un per un. Quan van començar a estructurar les dades espacials, aparentment irrelevantes, van comprovar que la majoria de víctimes provenien de les proximitats del carrer Broad Street, on hi havia una bomba d'aigua. L'exercici de Snow va permetre localitzar el focus de la contaminació i demostrar que la malaltia s'estava transmetent a través de l'aigua infectada del pou. Havien nascut les topografies mèdiques, precursors de la cartografia ciutadana.

Des de Ptolomeu, els mapes han estat representacions polítiques del món. El mapa ha estat un instrument de coneixement, que ha atorgat poder i llibertat d'explotació a qui l'ha tingut a les mans. Des de finals del segle XX, l'augment de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha fet proliferar les representacions cartogràfiques. En especial, han aparegut projectes ciutadans que, de manera autoorganitzada, lliure i voluntària, han començat a produir continguts. Aquesta onada cartogràfica permet que les seves creadores se situïn sobre el territori, s'empoderin i fomentin la innovació social i organitzativa.

A finals de 2013, l'ONG Setem Catalunya va posar en marxa el mapa del consum responsable de Barcelona, sota el nom de Pam a pam. El mapa permet cercar iniciatives d'economia solidària, com entitats de banca ètica o botigues d'alimentació saludable o de roba. El projecte està impulsat per una xarxa de persones voluntàries – anomenades xinxetes taronges– que es dediquen a fer entrevistes amb els comerços per verificar la informació sobre els punts i fer créixer el nombre d'iniciatives georeferenciades.

La Societat Catalana d'Educació Ambiental, el CRIC, La Fàbrica del Sol, l'Associació Espai Ambiental, Barnamil, la Fundació Ciència en Societat o la Fundació Prevenció de Residus i Consum són els impulsors del mapa Barcelona + Sostenible (mapa B+S). Es tracta d'un mapa virtual interactiu i una xarxa social per a smartphones que reuneix les iniciatives socioambientals (com ara botigues, equipaments i infraestructures), itineraris amb codis QR i experiències ciutadanes de la ciutat. El mapa B+S s'ha elaborat en col·laboració amb Open Green Map (OGM), una organització novaiorquesa que, des de 1992, ha desenvolupat més de 850 mapes verds a diverses ciutats d'arreu del món.

per on començar?

Recorre llocs desconeguts del teu barri, segur que encara no has descobert tots els seus racons. **Fes memòria**, un paisatge és cultural i es compon dels records de tots els que l'hem habitat. **Busca en mapes socials**, segur que trobaràs informació i rutes que et sorprendran. **Mapa l'entorn**, el mapa B+S et permet construir col·laborativament una Barcelona més sostenible i recorre-la a través de la mirada dels seus veïns i veïnes.

més informació

